

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:

Vår referanse:
201701449-4 008

Sted, Dato
Oslo, 09.05.2017

POLITIDIREKTORATETS HØRINGSSVAR - ENDRINGER I UTLENDINGSFORSKRIFTEN - KRAV OM SELVFORSØRGELSE FOR RETT TIL PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE

Vi viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 28. mars 2017.

Den foreslåtte forskriftsendringen i utlendingsforskriften (utlf.) § 11-11 har sin bakgrunn i at Stortinget har vedtatt en bestemmelse i utlendingsloven § 62 første ledd bokstav f, som stiller vilkår om at utlendinger som ønsker permanent oppholdstillatelse i Norge må ha vært selvforsørget de siste tolv månedene. Hensikten med lovendringen er at utlendinger som ønsker varig opphold i Norge skal motiveres til å delta i det norske samfunnet gjennom arbeid eller utdanning og dermed motvirke et større press på velferdsordningene. Den foreslåtte forskriftsbestemmelsen fastsetter nærmere vilkår for når kravet om selvforsørgelse anses oppfylt og hvilke unntak som skal gjelde.

Forskriftsforslaget fastslår at kravet om selvforsørgelse er oppfylt dersom utlendingen de siste tolv månedene og i tilstrekkelig omfang har hatt arbeids- eller næringsinntekt eller har mottatt pensjon eller andre faste periodiske ytelser eller trygdeytelser etter folketrygdloven, studielån eller stipend eller introduksjonsstønad etter introduksjonsloven. Videre foreslås det at utlendingen de siste tolv månedene som hovedregel ikke kan ha mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven. Barn, elever i videregående skole, personer over 67 år og varig uføre er unntatt fra kravet om selvforsørgelse. Videre kan kravet fravikes dersom det i den konkrete saken vil være særlig urimelig å stille krav om selvforsørgelse.

Politidirektoratet (POD) har forelagt høringen for politidistriktene og for Politiets utlendingsenhet (PU). Vi har mottatt innspill fra Oslo politidistrikt, Vest politidistrikt, Øst politidistrikt og Troms politidistrikt. Deres innspill er delvis innarbeidet i merknadene nedenfor, og vedlegges i sin helhet.

Generelle merknader

Kravet om selvforsørgelse vil innebære en vesentlig innstramning i retten til å få permanent oppholdstillatelse. Som departementet skriver i høringsnotatet, vil kravet føre til at færre utlendinger vil oppfylle vilkårene for å få permanent oppholdstillatelse i Norge.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12

Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Giro:
www.politi.no

Permanent oppholdstillatelse innebærer rett til opphold i Norge uten tidsbegrensning og danner grunnlag for familieinnvandring. Tillatelsen gir dessuten et utvidet vern mot bortvisning og utvisning. Det vil derfor ofte være av stor betydning for den enkelte å få permanent oppholdstillatelse. Av likebehandlingshensyn og av hensyn til effektiv sakshåndtering er det viktig at regelverket gir klare føringer på hvordan selvforsørgelseskravet skal forstås, og hvilke unntak som skal gjelde. For at regelverket skal bli klart og forutsigbart, mener vi det vil være behov for retningslinjer for hvordan regelverket skal anvendes i praksis.

Kommentarer til forskriftsforslagets § 11-11 siste ledd – den skjønnsmessige unntaksbestemmelsen

Det er foreslått en skjønnsmessig unntaksbestemmelse i forskriftsforslagets § 11-11 siste ledd, som åpner for å gjøre unntak fra selvforsørgelseskravet dersom "særlige grunner taler for det". I høringsnotatet står det at "unntaksadgangen kun er ment å gjelde tilfeller der det vil være særlig urimelig å forvente at utlendingen vil kunne oppfylle kravet om selvforsørgelse". Departementet sier at det kan "være aktuelt i saker der utlendingen har fått oppholdstillatelse etter lovens § 53 som følge av mishandling i samlivsforholdet eller dersom han eller hun over lengre tid aktivt har forsøkt å komme i arbeid, uten å lykkes". For øvrig er denne unntaksbestemmelsen svært kort omtalt i høringsnotatet.

Da selvforsørgelseskravet er en vesentlig innstramning av retten til permanent oppholdstillatelse, kan vi forvente at presset på den skjønnsmessige unntaksbestemmelsen i forskriftens § 11-11 siste ledd vil bli stort. Vi savner en grundigere beskrivelse av hvilke vurderinger departementet har tatt når det gjelder anvendelsen av denne unntaksbestemmelsen, med flere relevante eksempler. Slik bestemmelsens ordlyd og høringsnotatet kan forstås, skal unntaksadgangen være en snever mulighet til å fange opp spesielle tilfeller hvor det vil være klart urimelig å avslå en søknad om permanent oppholdstillatelse på grunn av selvforsørgelseskravet. Vi antar derfor at bestemmelsen ikke skal anvendes på tilfeller der søkeren *nesten* oppfylder vilkårene i § 11-11 første ledd eller nesten faller inn under et av unntakene i § 11-11 tredje ledd. Vi må forvente at mange vil anføre helsemessige forhold, langvarig tilknytning til Norge, hensynet til familie/barn og problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet som grunnlag for å omfattes av unntaksbestemmelsen i den foreslåtte § 11-11 siste ledd. Klarere føringer fra departementet, f.eks. i ikrafttredeleserundskriv eller i form av instruks, vil ha stor betydning for politiets oppgaver i førstelinjen, herunder for veiledningsplikten og utredningsplikten.

Egne midler og tredjemannsgarantier

I høringsnotatet fremgår det at selvforsørgelseskravet ikke bør oppfylles gjennom egne midler eller tredjemannsgarantier. Det vises til at hensynet bak innføringen av selvforsørgelseskravet og hensynet til å forhindre misbruk av bestemmelsen, for eksempel ved at en tredjeperson overfører penger til søkerens konto og at disse midlene i realiteten er å anse som et lån.

Politiet slutter seg til dette, da det vil være vanskelig å kontrollere om det er reelt at søkeren har egne midler. I vedlagte hørings svar fra Oslo og Troms politidistrikt vises det til politiets erfaring med behandlingen av søknader om oppholdstillatelse for studenter. Studenter kan dokumentere at underholdskravet er dekket ved hjelp av egne midler på norsk konto i tråd med utlendingsforskriften § 10-7 første ledd bokstav c. Politiet har imidlertid avdekket at pengebeløpet (underholdskravet) flyttes mellom ulike personers bankkontoer, for urettmessig å gi inntrykk av at personene har tilstrekkelige egne midler.

Fare for misbruk - økt behov for kontroll

Kravet om selvforsørgelse kan være vanskelig å oppfylle for mange. Det må påregnes en økning av personer som vil fremlegge uriktige opplysninger og uriktig/falsk dokumentasjon med sikte på å oppnå permanent oppholdstillatelse. Oslo politidistrikt viser til sin erfaring med søkeres bruk av fiktive lønns slipper og fiktive lønnsinnberetninger m.v. for å dokumentere underholds krav i utlendings saker.

Ved innføringen av selvforsørgelseskravet vil det være større behov for kontroll med saksporteføljen. Politiets kontrollvirksomhet og en eventuell strafferettslig forfølgelse av slike saker er tid- og ressurskrevende. Vi viser til utfyllende beskrivelse i vedlagte innspill fra Oslo politidistrikt.

Økonomiske og administrative konsekvenser

I høringsnotatet er de økonomiske og administrative konsekvensene beskrevet slik:

"Kravet om selvforsørgelse vil medføre en mer komplisert saksbehandling for utlendingsforvaltningen. I tillegg vil antallet fornyessøknader trolig øke, dersom færre oppfyller de nye vilkårene for permanent oppholdstillatelse. Antallet klager kan også komme til å øke. På denne bakgrunn antas det at endringene isolert sett kan medføre økte restanser og lengre saksbehandlingstid i utlendingsforvaltningen. Dette vil igjen kunne medføre en økning i antall henvendelser fra søkerne til forvaltningen, spesielt i en overgangsperiode. Videre kan endringen medføre en forskyvning av saksmengde mellom politiet og UDI, da det trolig vil være knyttet tvil til en større andel saker. Disse sakene oversendes fra politiet til UDI."

Politidirektoratet er enige i denne beskrivelsen. Selvforsørgelseskravet fører til at regelverket blir svært komplisert. Selvforsørgelseskravet vil komme i tillegg til vedtatte bestemmelser om krav til norskopplæring, som allerede har medført økt ressurs- og tidsbruk for politiet. Vi vil særlig påpeke at dersom færre oppfyller vilkårene for permanent oppholdstillatelse som følge av selvforsørgelseskravet, så vil dette innebære økt antall søknader om fornyelse av midlertidige oppholdstillatelser og søknader om reisedokumenter. Flere fornyessøknader innebærer flere oppmøter hos politiet og bidrar dermed til økt ventetid for å få time til innlevering av søknadsdokumenter, bestilling av oppholdskort m.v. Etter vår vurdering vil konsekvensen for politiet derfor være økte restanser, flere telefonhenvendelser, purringer, og klager. Videre må det forventes at innføringen av selvforsørgelseskravet vil føre til et ikke ubetydelig veilednings- og informasjonsbehov.

Når vilkårene for permanent oppholdstillatelse skjerpes, vil en naturlig konsekvens være økning i antall opprettede utvisningssaker som en følge av at færre oppnår det utvidede vernet mot utvisning som permanent oppholdstillatelse gir, jf. utlendingsloven § 68. Dersom kriminelle utlendinger faktisk blir utvist og forlater landet, vil dette kunne virke kriminalitetsforebyggende og kostnadsreducerende i et samfunnsøkonomisk perspektiv.

Før selvforsørgelseskravet iverksettes bør det være på plass retningslinjer som tydeliggjør vilkårene og kravet til dokumentasjon, og som gir anvisning på hensiktsmessige saksbehandlingsrutiner.

For øvrig viser vi til utfyllende beskrivelser om økonomiske og administrative konsekvenser i vedlagte brev fra politidistriktene.

Med hilsen

Jan Eirik Thomassen
seksjonssjef

Kari Stokkeland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler
Kari Stokkeland
seniorrådgiver
Telefon 990 32 480

Vedlegg: 4

Politidirektoratet
Postboks 8051, Dep
0032 Oslo

OSLO POLICE DISTRICT

Deres referanse:
201701449

Vår referanse:
201710154

Sted, Dato
Oslo, 26.04.2017

HØRINGSINNSPILL – ENDRINGER I UTLENDINGSFORSKRIFTEN – KRAV TIL SELVFORSØRGELSE FOR RETT TIL PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE

Det vises til oversendelse datert 03.04.2017 hvor det bes om innspill til ovennevnte forslag til endringer i utlendingsforskriften fra Justis- og beredskapsdepartementet. Frist for innspill til Politidirektoratet er innen 28.04.2017.

1. Generelle merknader

Oslo politidistrikt ønsker innledningsvis å påpeke at vi støtter reduksjonen i Prop. 90 L (2015-2016) Innstramminger II av det opprinnelig foreslåtte vilkåret om krav til tre års selvforsørgelse for permanent oppholdstillatelse. Vi er positive til at utlendinger skal være økonomisk selvforsørget og enige i at dette kan bidra til integrering, men anser det tilstrekkelig at de må dokumentere at de har vært dette siste 12 måneder før de søker om permanent oppholdstillatelse.

Vi ønsker imidlertid å påpeke at det er uheldig at det opereres med det upresise uttrykket *tilstrekkelig omfang* i forslaget til utlendingsforskriften § 11-11 første ledd. Det krever god kjennskap til utlendingsregelverk for å kunne sette seg inn i hva det innebærer. Dette gjør det vanskelig for utlendingene og andre berørte å sette seg inn i hvilke vilkår som gjelder og hva utlendingen må foreta seg for å fylle vilkårene. Vi forventer at dette vil generere mange henvendelser og spørsmål til utlendingsmyndighetene, samt unødige søknader fra personer som ikke fyller vilkårene og/eller som ikke leverer tilstrekkelig dokumentasjon på at de faktisk oppfyller vilkåret om selvforsørgelse.

Det er også misvisende at det er et krav om at vedkommende må ha vært selvforsørget de siste 12 måneder når vilkåret egentlig innebærer at vedkommende må ha oppnådd inntekt av en viss størrelse, det vises til høringsnotatets side 5 første avsnitt. Det påpekes også at de inntektsgrenser som presenteres markerer et stort avvik av hva som kan anses som selvforsørgelse. Inntekt fra heltidsarbeid utgjør for tiden kr 236 406,-, mens Lånekassens satser som for tiden utgjør kr 103 950,-. Det bemerkes at sistnevnte er langt under fattigdomsgrensen i Norge.

Departementet argumenterer for at hensynene bak selvforsørgelseskravet, å sikre at utlendinger deltar i det norske samfunnet gjennom arbeid eller utdanning, taler imot en

Oslo politidistrikt

242 Utlendingsavsnitt
Post: Postboks 8101 Dep, 0032 OSLO
Besøk: Schweigaards gate 16 B

Tlf: 22 34 21 00
Faks: 22 34 21 64
E-post:

Org. nr.: 961398142
Giro: 7694.05.08319
www.politi.no

løsning om at dette kan anses oppfylt dersom søkeren har egne midler. Vi mener dette argumentet i like stor grad taler mot at inntekt gjennom eksempelvis renteinntekter eller opptjente pensjonsytelser eller andre faste periodiske ytelser fra utlandet skal kunne oppfylle selvforsørgelseskravet. Dette kan vi ikke se at departementet har vurdert i høringsnotatet.

2. Behovet for ytterligere kontrollvirksomhet

Oslo politidistrikt frykter ved innføringen av vilkåret om selvforsørgelse at vi kan oppleve en økning av fiktive arbeidsforhold, lik situasjonen var med spesialistene, jf. den tidligere bestemmelsen i utlendingsforskriften § 6-2 som ble opphevet i 2013. Dette legger videre til rette for misbruk av NAV-ytelser, slik vi så i flere av disse sakene og som politiet fortsatt, mer enn fire år senere, bruker ressurser på å rettsforfølge. Det vises til mediernes dekning av Lime-saken. Vi har i tillegg til fiktive arbeidsforhold gjennom vår saksbehandling avdekket fiktive lønns slipper, fiktive lønnsinnberetninger og utbetalinger til konto som deretter ble tatt ut i kontanter og tilbakebetalt til arbeidsgiveren. Dette legger til rette for hvitvasking og urettmessige trygdeytelser fra NAV.

Vi har gjennom vår kontrollvirksomhet sett tilfeller av at personer uten oppholdstillatelse jobber i Norge under identiteten til personer som oppholder seg her lovlig med oppholdstillatelse. Dette er en gunstig løsning dersom man ikke kan eller ønsker å jobbe. Ved å la noen andre benytte seg av sin identitet og ta arbeid kan man også opparbeide vilkåret om selvforsørgelse og dermed få permanent oppholdstillatelse. Dette innebærer en vinn-vinn situasjon for begge de to partene.

Det faktum at inntektskravet settes så mye lavere dersom søkeren er student enn dersom vedkommende er arbeidstaker legger også til rette for forsøk på omgåelse av regelverket. Vi ser ikke bort fra at søkere kan komme til å melde seg opp som student og søke om studielån hos Lånekassen og benytte dette som dokumentasjon på at vedkommende oppfyller kravet om selvforsørgelse. Det berøres ikke i høringsnotatet om disse rutinemessig vil måtte fremlegge dokumentasjon på avlagte studiepoeng ved søknadsinnlevering. Hvis ikke vil det måtte innhentes ytterligere dokumentasjon og foretas ytterligere kontroll av utlendingsmyndighetene dersom det oppstår mistanke om at vedkommende ikke er reell student.

Utlendingsforvaltningen er i stor grad et tillitsbasert system, men når systemet legger til rette for misbruk stiller det større krav til kontroll av dokumentasjonen vi mottar. Det er både tid- og ressurskrevende med politiets kontrollvirksomhet og strafferettslig forfølgelse av de misbrukstilfeller vi avdekker. Viser for øvrig til punkt 5 nedenfor om økonomiske og administrative konsekvenser.

Vi slutter oss til departementets vurderinger om at egne midler ikke bør kunne anses som selvforsørgelse. Dette er en ordning hvor det lett kan manipuleres med dokumentasjon på at vilkåret er oppfylt. Vi erfarer fra vår behandling av søknader om oppholdstillatelse for studenter, jf. utlendingsforskriften § 6-19, at dette er utfordrende å kontrollere. Studenter kan dokumentere at underholds kravet er dekket ved hjelp av egne midler på norsk konto i tråd med utlendingsforskriften § 10-7 første ledd bokstav c. Vi har avdekket at det nøyaktige pengebeløpet som er nødvendig for å fylle underholds kravet flyttes mellom ulike personers pengekontoer for urettmessig å gi inntrykk av at flere personer har tilstrekkelige egne midler og dermed kan få midlertidig oppholdstillatelse som student. I student-sakene har vi imidlertid som regel adgang til etterkontroll av opplysningene når fornyelsen av oppholdstillatelsen skal behandles, vi krever da dokumentasjon på at pengene har vært på vedkommendes konto over

en lengre periode både før og etter søknadsinnleveringen, og ikke bare når underholdskravet skal dokumenteres. En slik adgang til etterkontroll vil man ikke kunne ha ved behandling av permanent oppholdstillatelse da denne ikke fornyes.

Vi ønsker å gjenta vår advarsel fra Oslo politidistrikts høringsinnspill til Innstramminger II datert 08.02.2016, delvis innarbeidet og vedlagt Politidirektoratets høringsinnspill av samme dato. Der påpeker vi at innføringen av et selvforsørgelseskrav vil medføre et større trykk på ufaglært-jobber i bransjer som er kjent for ulovlig utnyttelse av utenlandsk arbeidskraft og sosial dumping. Det vil bli behov for ytterligere kontroll av denne type arbeidsplasser for å hindre misbruk av de foreslåtte regelendringene, samt verne utlendinger fra sosial dumping og annen arbeidsmarkeds kriminalitet.

3. Elektronisk tilgang til opplysninger

Innhenting av dokumentasjonen som kreves for undersøkelse av vilkåret om selvforsørgelse forventes i stor grad å kunne foretas elektronisk gjennom de tekniske løsninger som foreligger i dag. Dette gjelder imidlertid ikke dokumentasjon på vilkåret i foreslåtte § 11-11 annet ledd om mottatt sosialstønad. Det trekkes her en parallell til det gjeldende regelverket på familieinnvandringsaker hvor det må fremlegges en skriftlig bekreftelse fra NAV på at det ikke er mottatt økonomisk sosialhjelp eller kvalifiseringsstønad de siste tolv måneder. Dette er en tungvint løsning som krever ekstra ressurser både hos NAV for utstedelse og politiet for innhenting.

4. Unntak fra kravet om selvforsørgelse – særlige grunner

Vi forventer at det reguleres nærmere i rundskriv hva det vil innebære at det er særlig urimelig å forvente at vedkommende oppfyller kravet om å være selvforsørget, jf. forslag til ny utlendingsforskrift § 11-11 fjerde (siste) ledd. Endringene i UDIs rundskriv RS 2010-062 bør i så fall være på plass før ikrafttredelsen av utlendingsloven § 62 første ledd bokstav f og den foreslåtte forskriftsbestemmelsen. Det forventes at vurderingskompetansen og dermed vedtaksmyndigheten på dette unntaket vil tilligge UDI, men politiet som har førstelinjekontakten med utlendingene må ha tilstrekkelig kunnskap om unntaksbestemmelsen til å informere søkerne om hva som skal til for å omfattes. Det vises til våre tidligere høringsinnspill om at unntakskriteriene må være mest mulig objektive og praktikable.

Oslo politidistrikt ønsker å understreke at vilkåret om selvforsørgelse antagelig i større grad vil ramme kvinner enn menn. Særlig kvinner fra kulturer med et mer tradisjonelt kjønnsrollemønster hvor normen i større grad er at kvinnen skal være hjemmeværende med ansvar for barn og hjem vil kunne få avslag på permanent oppholdstillatelse fordi de ikke kan anses som selvforsørget siste tolv måneder. Det forutsettes at for eksempel kontantstøtte ikke vil være ansett som inntektskilde, og dermed ikke medregnes. Det vises her til UDIs rundskriv RS 2010-118 punkt 4.3.2 hvor dette er nevnt som eksempel på ytelser som ikke anses som inntektskilde ved underholdkravet i familieinnvandringsaker, jf. utlendingsforskriften § 10-8. Denne gruppe kvinner omfatter naturlig nok hele spekteret fra tilfeller hvor kvinnen selv ikke ønsker å ta lønnet arbeid utenfor hjemmet til kvinner som ikke får lov til dette av ektefellen eller storfamilien. For denne gruppen ser vi allerede i dag at det kan være en utfordring å få gjennomført pliktig norsk- og samfunnskunnskap, og det antas at terskelen for å komme ut i arbeidslivet er mye større. Dersom disse kvinnene er kommet på familieinnvandring med en ektefelle som holder henne unna samfunnet blir hun med innføringen av et slikt vilkår, uten tilstrekkelig unntaksadgang, sittende fast i et avhengighetsforhold. Hun vil fortsatt være

avhengig av ektefellen fordi hun må fortsette å fornye den midlertidige oppholdstillatelsen i familiegjenforening med ham, og vil potensielt aldri oppnå rett til permanent oppholdstillatelse hvilket ville kunne innebære en noe større grad av selvstendighet. Det er en kjensgjerning at mange har en sterk motivasjon i det å ha en oppholdstillatelse i Norge, og dermed finner seg i mye for å kunne oppnå dette. Det er en utfordring for utlendingsmyndighetene å avdekke disse tilfellene, hvilket vi er avhengige av for å kunne legge til rette for at disse kvinnene får en selvstendig oppholdstillatelse etter lovens § 53 som følge av mishandling i samlivsforholdet. Det er heller ikke alle som vil kunne omfattes av § 53, men som likevel ikke tillates å ta arbeid utenfor hjemmet. Unntaksadgangen bør derfor potensielt favne videre enn de tilfellene som nevnes i høringsnotatet.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Viser til våre tidligere høringsuttalelser knyttet til Innstrammingen II-prosessen og anser det nødvendig å understreke igjen at forslaget vil innebære ytterligere byråkrati. Å innføre flere vilkår vil innebære mer omfattende og ressurskrevende saksbehandling. Som redegjort for overfor vil det bli behov for ytterligere kontrollvirksomhet hos politiet, dette vil kreve mer personell.

Det anføres i høringsnotatet at endringen kan medføre en forskyvning av saksmengde mellom politiet og UDI, da det trolig vil være knyttet tvil til en større andel saker hvilket innebærer at saken skal oversendes til UDI. Det er korrekt at politiet skal oversende tvils og avslagssaker til UDI når vi ser at vilkåret om selvforsørgelse ikke er oppfylt. Men ved oversendelsen av saken skal politiet alltid vurdere om en fornyet midlertidig oppholdstillatelse skal gis, og innvilge denne dersom vi har vedtaksmyndighet. Dette i henhold til UDIs rundskriv RS 2010-062 punkt 9. Antall vedtak hos politiet i disse sakene vil derfor *ikke* gå nevneverdig ned som en følge av den foreslåtte regelendringen.

Til tross for at vi ikke har oversikt over volumet søknader som vil få avslag på permanent oppholdstillatelse ved den foreslåtte endringen er det ingen tvil om at det vil medføre økt antall avslag. Dette innebærer en påfølgende økning i antall fornyelser av midlertidig oppholdstillatelse i et ukjent antall år inntil vedkommende oppfyller vilkåret om selvforsørgelse. Dette vil videre medføre et økt antall søknader om fornyelse av reisedokument. Utlendingspass og reisebevis kan aldri gis med lengre varighet enn vedkommendes oppholdstillatelse, jf. utlendingsforskriften § 12-2 annet ledd. Fornyelse av midlertidig oppholdstillatelse, og dermed også reisedokumentet, kan maksimalt innvilges to år frem i tid, jf. utlendingsforskriften § 10-24. Dersom personen har permanent oppholdstillatelse kan vedtak om reisedokument innvilges for fem år frem i tid. Alt dette innebærer også økt antall oppmøter hos politiet, ved søknadsinnlevering, effektivering og reisedokument-bestilling.

Det er et vilkår for innvilgelse av norsk statsborgerskap at søkeren har eller fyller vilkårene for permanent oppholdstillatelse, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav f. Dette innebærer at kravet om selvforsørgelse også innebærer en innskjerping av vilkårene for norsk statsborgerskap. Til tross for at dette ikke er ordinær saksgang i utlendingssaker så forekommer de stadig at personer med midlertidig oppholdstillatelse søker norsk statsborgerskap når de oppfyller botidskravet for dette. Disse vil få avslag på søknaden om norsk statsborgerskap dersom de ikke oppfyller vilkåret om selvforsørgelse.

Ved at flere vil få avslag på permanent oppholdstillatelse vil politiet oppleve en økning i antall opprettede utvisningssaker som en følge av at færre oppnår det utvidede vernet mot utvisning som permanent oppholdstillatelse gir, jf. utlendingsloven § 68.

Med hilsen

Audun Kristiansen

Seksjonssjef

Utlendings- og forvaltningsseksjonen

Saksbehandler:

Ane Paaske Løvli

Juridisk rådgiver

Utlendingsavsnittet

Telefon: 22 34 21 45

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 Oslo

ØST POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
201701449

Vår referanse:
201701216 (H)
201702303 (R)

Sted, Dato
Lillestrøm 28.04.17

HØRING – ENDRINGER I UTLENDINGSFORSKRIFTEN – KRAV OM SELVFORSØRGELSE FOR RETT TIL PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE

Det vises til e-post fra Politidirektoratet av 03.04.17, der Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev om endringer i utlendingsforskriften, krav om selvforsørgelse for rett til permanent oppholdstillatelse, sendes politidistriktene for eventuelle merknader. Svarfristen til Politidirektoratet er innen 28.04.17.

Øst politidistrikt har gjennomgått høringsbrevet, og vi har følgende innspill:

Kravet om selvforsørgelse slik det er foreslått er en kompleks endring, da svært mange unntak fra hovedregelen vil være tidkrevende og komplisert for førstelinjen ved mottak av søknader. Dette kommer i tillegg til nylige endringer i krav til norskopplæring mm, som allerede har medført økt ressurs- og tidsbruk i førstelinje per søknad om permanent oppholdstillatelse grunnet behovet for opplæring og veiledning. De nye endringene knyttet til selvforsørgelse vil øke tidsbruken per søknad ytterligere, og antall saker som oversendes UDI vil trolig øke som følge av en større andel tvilstilfeller. Dette vil igjen gi økt saksbehandlingstid og lengre ventetid for søkerne.

Dersom færre oppfylder kravene til permanent oppholdstillatelse som følge av nytt krav til selvforsørgelse, vil dette resultere i et økt antall fornyessøknader. Flere fornyelser innebærer flere oppmøter og bidrar dermed til økt ventetid på time til innlevering av søknadsdokumenter/bestilling av oppholdskort. Konsekvensen av dette vil være økte restanser, flere (telefon)henvendelser ift. status i sak, purringer, klager, informasjon/veiledning mm. På grunn av ulik organisering vil dette ramme søkerne ulikt fra distrikt til distrikt.

Da regelverket slik det er foreslått gir rom for tolkninger av hva som er gjeldende regler og unntak, er det viktig å unngå at de omfattende kravene knyttet opp mot selvforsørgelse i ytterste konsekvens medfører forskjellsbehandling, evt. feilvurderinger av søknadene om permanent oppholdstillatelse. Erfaringen vi gjorde oss da norskkravet ble endret i forhold til søknad om permanent oppholdstillatelse, var at kravene var uklare og at sjekklistene på UDIs søknadsportal ikke ble korrigert før 4 måneder etter at regelendringen var trådt i kraft. Dette

Øst politidistrikt

Ski
Post: Postboks 3390, 1402 SKI
Besøk: Vestveien 16

Tlf: 64 85 16 00
Faks: 64 85 17 26
E-post: post.ost@politiet.no

Org. nr.:
Giro:
www.politi.no

skapte usikkerhet hos søkerne ift om de oppfylte kravet, usikkerhet hos førstelinjen som skulle ta i mot søknadene og også UDI var uklare på krav til dokumentasjon i hver enkelt søknad. Denne erfaringen er det viktig å ta med seg ift innføring av krav om selvforsørgelse.

Det anses som svært viktig å få på plass gode og detaljerte sjekklister på UDIs søknadsportal i forkant av endringen, slik at både søkeren og førstelinjen forstår hvilken type dokumentasjon som kreves for at kravet om selvforsørgelse er oppfylt. Det må også tydeliggjøres i hvilke tilfeller unntaksbestemmelsene kommer til anvendelse. Dette vil redusere ressursbruk og administrative kostnader per sak og bidra til å sikre lik saksbehandling uavhengig av behandlingsinstans/politidistrikt.

Med hilsen

Eli Fryjordet
politiinspektør

Saksbehandlere:
Cecilie Eriksen Brodal
Kristine Eriksen Aas

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet

Postboks 8051 Dep
0031 OSLO
Norge

TROMS POLICE DISTRICT

Deres referanse:
201701449

Vår referanse:
201700962-2 008

Sted, Dato
Tromsø, 26.04.2017

**ANMODNING OM INNSPILL TIL HØRING - ENDRINGER I
UTLENDINGSFORSKRIFTEN OM SELVFORSØRGELSESKRAV FOR RETT TIL
PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE**

Viser til Politidirektoratets anmodning om innspill til høring – endring i utlendingsforskriften om selvforsørgelseskrav for rett til permanent oppholdstillatelse.

Troms pd ønsker å belyse noen administrative og økonomiske konsekvenser knyttet til endringen. Det kommenteres punktvis:

- Det påpekes at regelverket er svært komplisert. Det er mange unntak, og det forventes at søker må ha mye veiledning for å orientere seg i reglene, og for å vurdere om søker oppfyller vilkårene eller ikke. Dette vil medføre økt behov for veiledning spesielt i overgangsperioden.
- Troms pd forventer at antall søknader om permanent tillatelse vil være på samme nivå også etter forskriftsendringen. Grunnen til dette er at gebyret for permanent oppholdstillatelse er lavere enn gebyret for fornyelse, og det kan derfor forventes at flere vil søke etter unntaksbestemmelsene.

Forskriftsendringen vil medføre at de fleste søknader må behandles av UDI grunnet tvil, og det kan forventes lang saksbehandlingstid hos UDI. Dette vil medføre økt kontakt med Politiet for å få utstedt bekreftelser på lovlig opphold og innlevert søknad.

Det kan forventes at søkere som søker en permanent tillatelse også vil levere en søknad om fornyelse da denne er gebyrfri. Søker vil derfor levere to søknader. Konsekvensen er at antall saker Politiet tar inn og saksbehandler vil øke.

- Forskriftsendringen vil medføre at søker må ha flere dokumenter fra det offentlige og private aktører for å dokumentere inntekten. Eksempelvis bekreftelser fra videregående skole for elever over 18 år, vedtak fra NAV, bekreftelser på arbeidsforhold m.m. Dette medfører merarbeid for samarbeidsetater.

Troms politidistrikt

Forvaltningsenheten
Post: Postboks 6132, 9291 TROMSØ
Besøk: Stakkevollvegen 9

Tlf: 77 79 60 00
Faks: 77 79 74 71
E-post: post.troms@politiet.no

Org. nr.:
Giro:
www.politi.no

- Konkret på unntaket for pensjonister: Pensjonsalderen i flere land er under 67 år. Enkelte søkere med innvandringsbakgrunn får pensjon fra sitt hjemland fra fylte 55 år, samtidig som de mottar stønad i Norge. Enkelte av disse er arbeidsledige og kan ha vanskeligheter med å skaffe seg arbeid. Dette er en gruppe mennesker som faller utenfor unntaksbestemmelsene, og som vil kunne få problemer med å få permanent oppholdstillatelse før fylte 67 år.
- Statistisk sett har kvinner med innvandrerbakgrunn lavere inntekt enn menn. Flere er hjemmeværende og passer på mindreårige barn. Flere kvinner har en deltidsjobb med lav inntekt. Forskriftsendringen vil kunne medføre at flere menn enn kvinner fyller vilkårene for permanent oppholdstillatelse.
- Det kan forventes at flere søkere vil søke sykepenger eller andre stønader for å kunne oppfylle selvforsørgelseskravene dersom inntekten fra arbeid ikke fyller vilkårene.
- Konkret til punkt 10-7 bokstav a: Troms pd. mener ordlyden "tilstrekkelig omfang" må presiseres nærmere i forskrift eller rundskriv.
- Konkret til punkt 10-7 bokstav c: bestemmelsen åpner for at søker kan ha penger på en norsk bankkonto, og at UDI kan vurdere dette som tilstrekkelig. I andre sakstyper som eks fornyelser av studenttillatelser har Troms pd. avdekket at flytting av penger mellom søkere, ved fremsettelse av søknad, er en reel problemstilling. Videre poengteres det at en sum på konto kan komme fra svart arbeid noe som vil være uheldig, og det er derfor ønskelig å se inntektens opphav.

Sett i sammenheng med argumentasjonen over mener Troms pd at selvforsørgerkravet er for høyt.

Med hilsen

Astrid Elisabeth Nilsen
Visepolitimester

Per Øyvind Skogmo
Konst leder av forvaltningsenheten

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Kenneth Henriksen
*Seksjonsleder Grense- og
utlendingsseksjonen*
Telefon: 77797571

Kopi til:
kari.stokkeland@politiet.no

Politidirektoratet
Politifagavdelingen
Grense- og utlendingsseksjonen
Pb. 8051 Dep. 0031 Oslo

HORDALAND POLICE DISTRICT

Deres referanse:
201701449

Vår referanse:

Bergen, 27.04.17

Anmodning om innspill til høring – Endring av utlendingsforskriften – krav om selvforsørgelse for rett til permanent oppholdstillatelse

Vi viser til høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 28. mars 2017, med forslag til endringer i utlendingsforskriften.

I e-post av 3. april 2017 har POD bedt særlig om tilbakemeldinger knyttet til høringsbrevet punkt 6 – Økonomiske og administrative kostnader.

Først til punkt 6:

Punkt 6 – Økonomiske og administrative kostnader

Vest politidistrikt mottok i 2016 anslagsvis 2400 søknader om permanent oppholdstillatelse. Langt de fleste blir behandlet lokalt i politidistriktet, og kun en mindre andel blir oversendt UDI for behandling. Vi tror det må forventes en betydelig økning i ressursbruken knyttet til behandling av denne sakstypen som følge av det nye kravet om selvforsørgelse.

I den korte perioden siden endringen ble kjent, har vi forsøkt å tallfeste den forventede økningen i ressursbehovet. Tester viser at innhentning av dokumentasjon om selvforsørgelse gjennom Postklienten gir et økt ressursbehov på ca 20 % pr. søknad. I tillegg kommer den økte ressursbruken knyttet til innlevering av søknader hvor det forventes økt behov for veiledning til søkerne, særlig frem til kravet blir allment kjent. Erfaringer vi har knyttet f.eks. til endrede krav om obligatorisk (norsk) prøve i norsk og samfunnsfag, viser at publikum bruker noe tid før de tilpasser seg endringene.

Videre må det forventes at kravet om selvforsørgelse vil øke antall tvilssaker, noe som vil medføre økt ressursbruk for utlendingsforvaltningen samlet sett. Det er en konsekvens av hovedregelen om at politiet skal fornye søkeres midlertidige tillatelse før oversendes til UDI, noe som vil medføre en dobbeltbehandling av saken. Pr. i dag er politiets ressursbruk knyttet til tvilssaker større enn kurante saker.

Den økte ressursbruken kan reduseres noe ved at det utarbeides klare retningslinjer for hvilken dokumentasjon som skal godtas av utlendingsforvaltningen. I den sammenheng viser vi til at løsningen som er valgt i forbindelse med dokumentasjon på oppfylt krav i obligatorisk norsk- og samfunnsfagsopplæring anses som lite tilfredsstillende da den store mengden ulik dokumentasjon søkerne fremlegger er ressurskrevende for utlendingsforvaltningen å forholde seg til.

Punkt 5 – Kravet om selvforsørgelse

Lønn og pensjon:

Av hensyn til rettssikkerheten, likebehandling og effektivitet, er det fra forvaltningens side ønskelig med et beløpskrav som må være oppfylt. En løsning der kravet kan oppfylles gjennom ulike beløp, f.eks. basert på lovhjemlet minstelønn i noen bransjer, vil stille store krav til utlendingsforvaltningens arbeidsrettslige kompetanse, da det ofte kan være skjønnsmessige vurderinger om vedkommende er omfattet av den aktuelle tariffen eller ikke. Mange søkere har blandede arbeidsoppgaver, og spørsmålet om hvilken tariff som skal gjelde vil kunne kreve en detaljert vurdering av søkers arbeidsforhold.

Vi mener at en løsning tilsvarende den som følger av forvaltningspraksis etter utlendingsforskriftens § 10-7, er å foretrekke. Et slikt beløpskrav bør etter vår mening gjelde for alle grupper med unntak av studentene og de som er unntatt kravet til selvforsørgelse. Dette vil være et krav som er kjent i deler av søkergruppen, og som er enkelt for søkerne å oppfatte og effektivt for forvaltningen å praktisere.

Egne midler:

Departementet har i høringsbrevet lagt til grunn at egne midler ikke bør kunne danne grunnlag for å anses som selvforsørget.

Vi støtter departementets syn på faren for at en inkludering av egne midler som grunnlag for selvforsørgelse kan medføre at kravet kan oppfylles gjennom opptakelse av lån eller overføring fra tredjeperson. I den anledning vil vi imidlertid også vise til den praksis som anvendes i vurderinger etter § 10-7 c), hvor forvaltningspraksis er at egne midler må utgjøre minst 10 millioner kroner i netto likningsformue for at kravet skal anses som oppfylt. Et krav i den størrelsesorden vil i liten grad kunne omgås gjennom overføring eller lån fra tredje person.

Med hilsen

Ane Kvaal
Driftsenhetsleder

Vegar Enget
Avdelingsleder

Saksbehandler:

Einar Follesøy Kaldhol, Linda Risøy Johansen